

مجله محیط‌شناسی سال دوازدهم شماره ۱۳ - ۱۳۶۴

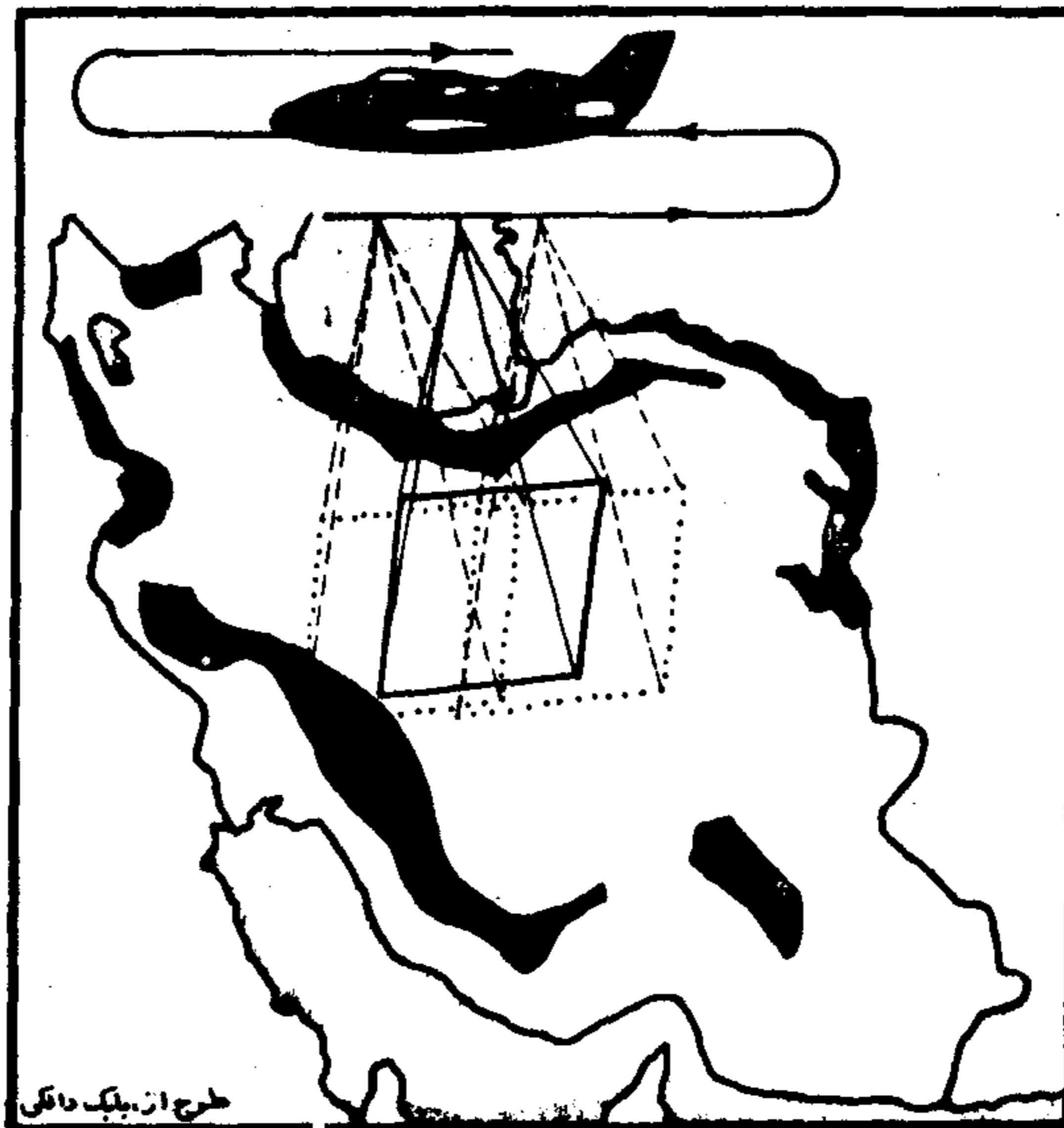
# نقد و نظر

از: دکتر مجید مخدوم



انتشارات دانشگاه تهران  
۱۸۷۰

## اصول تفسیر نقشه‌های کوانتی



طرح از بیگ دالکی

تألیف

مهندس احمد دالکی

دکتر محمود زبیری

## اصول تفسیر عکس‌های هوایی با کاربرد در منابع طبیعی

زبیری، م. دالکی، ۱۳۶۴. اصول تفسیر عکس‌های هوایی با کاربرد در منابع طبیعی انتشارات دانشگاه تهران. شماره ۱۸۷۰. ۲۲۸ ص.

این کتاب در چهار بخش، اصول تفسیر عکس‌های هوایی را برمی‌شمارد در این رابطه تفسیر عکس‌های هوایی را بعنوان ابزاری بر شناخت منابع طبیعی معرفی می‌نماید. با توجه به وسعت پارامترهای منابع طبیعی و پیچیدگی شناخت آنها، این وسیله بازار کار مناسبی بشمار می‌رود.

در بخش اول، مولفین در آغاز نگاهی بر تاریخچه و پیشرفت عکس‌های هوایی در جهان و ایران و موارد استفاده آن دارند. سپس به تشریح وسائل عکسبرداری هوایی از انواع فیلمها گرفته و انواع ظهور آن تا انواع هواپیماهای بکار رفته در این فن می‌پردازند. در آخر این بخش با برشماری سیستمهای مختلف برجسته بینی، اصول برجسته بینی را در رابطه با ساختار چشم انسان به خواننده می‌شناسانند. در واقع نویسندگان کوشش دارند پدیده برجسته بینی را با عکس‌های بچاپ رسیده در متن کتاب، به خواننده القا نمایند. در بخش دوم، نویسندگان در سه فصل سعی در معرفی خود عکس هوایی و مشخصات و مختصات آن و تعاریف معمول در این فن دارند. در این بخش اطلاعات علمی و ذیقیمتی را در اختیار خواننده مینهند که راهنمای خوبی جهت بکارگیری عکس در عمل بشمار می‌رود. ولی بهتر بود که تعاریف معمول در این فن را در فصل اول این بخش می‌گنجانند تا خواننده بهتر بتواند نظم منطقی مطالب کتاب را دنبال نماید.

در بخش سوم، نگارندگان در دو فصل اصول تفسیر عکس‌های هوایی را در رابطه با فصول مختلف سال در اختیار خواننده می‌گذارند. توصیف ابزار تفسیر عکس‌های هوایی و نحوه بکارگیری آنان آخرین قسمت این بخش است که مولفین کوشش موفقی در شناساندن آنان دارند، هر چند که به کلیه وسایل موجود در این رشته نمی‌پردازند.

در بخش چهارم که در واقع بخش کاربردی این کتاب است، نگارندگان در سه فصل بطور بسیط به تشریح موارد استفاده عکس‌های هوایی در منابع طبیعی بویژه در آمارگیری و نمونه برداری از جنگلها می‌پردازند. در این رابطه به نحوه اندازه‌گیری ارتفاع درخت، اندازه‌های مساحت جنگلها و مناطق مختلف، اندازه‌گیری حجم تکدرخت و حجم سرپای جنگل، اندازه‌گیری تاج پوشش جنگل و پوشش گیاهی پرداخته و بطور مفصل راههای اندازه‌گیری روابط بین قطر، ارتفاع، حجم و قطر تاج پوش درخت و جنگل را با استفاده از عکس‌های هوایی

نشان می‌دهند. نویسندگان در این بخش تمام مشکلات اندازه‌گیری را از قبیل اندازه‌گیری در زمینهای شیب دار و بدون شیب برمی‌شمارند و به کلیه روشها و فرمولهای موجود در اندازه‌گیری و کاربرد عکسهای هوایی در اندازه‌گیری و آمار برداری جنگلهای بنحو احسن اشاره مینمایند که نشاندهنده تجربه طولانی آنان در این فن است. در آخر این بخش نگارندگان با آوردن مثالهایی از جنگلهای غرب و شمال کشور سعی در بکارگیری مطالب کتاب در عمل دارند.

نحوه استفاده از عکسهای هوایی در شناسایی سایر پارامترهای منابع طبیعی از قبیل شکل زمین، خاک، منابع آبی و ساختار زمین در این کتاب بحث نشده است که امید است نویسندگان این کتاب در آتیه بکارگیری عکسهای هوایی را در شناسایی این منابع نیز معرفی نمایند. نویسندگان در آخر کتاب با نگرش فرهنگ اصطلاحات علمی در این فن سعی در شناساندن هرچه بهتر نکات این فن به خوانندگان دارند، ولی بنظر می‌رسد که جای یک واژه نامه برای فن تفسیر عکسهای هوایی در زبان فارسی خالی است، چه نویسندگان این کتاب هرچند که در فرهنگ یاد شده سعی در فارسی کردن موضوعات دارند ولی هنوز بسیاری از واژه‌ها فارسی نیست.

بهر صورت این نقص و نقصهای کوچکی که در این کتاب وجود دارد بهیچ وجه از ارزش والای آن در این کتابهای دانشگاهی بویژه در این برهه از زمان که ما هنوز در اول راه شناخت منابع طبیعی و پیدا کردن راه‌حلهای مناسب برای رفع مشکلات موجود در کشورمان هستیم نمیکاهد.

مطالعه و بکارگیری این کتاب به دست اندرکاران و دانشجویان منابع طبیعی، علوم طبیعی، محیط زیست، کشاورزی و تمامی کسانی که با علوم کاربردی زمین سروکار دارند توصیه می‌شود.